म
हा
स
त्व
जातक

भिक्षु सुदर्शन

महासत्व जातक

प्रकाशकः-
मणिमण्डप दायक सभा
धनगाबहिल, ललितपुर।

द्वितीय संस्करण	मू	बुद्धाब्द २५२१
१०००	१/२५	ने. सं. १०९८

द्वितीय प्रकाशन

भगवान बुद्धया जन्म भूमी झी नेपाःदें त्याग व तपस्याया आपालं मू दुगु थ्व मानव जगते वस्पालया बोधिचर्या नं आपालं आपा महत्व न्याय् व सत्य जक मखु करुणा व दयाया नं अविरल वर्षा याइगु थ्व महासत्व जातक खः । थुगु ज्याय् प्रथमट लेखक पूज्य सुदर्शन भन्तेया विशेष कोशिस व न्हापायाया प्रकाशक श्री मती चन्द्रलक्ष्मीया कुत प्रशंसा याय् वह्ःजु ।

न्हापायागु पुस्तकया जनप्रयता याना पुस्तकया अभाव जुगुलिं याना थुगु द्वितीय प्रकाशन याना च्वनागु खः ।

थुगु ज्याय् पूज्य ज्ञानपूर्णिक भन्ते व प्रेसया साहु श्री कुलनरसिं शाक्यया प्रुफ आदि ज्याय् गुहाली प्रति कृतज्ञता प्रकट यासे श्री हेराकाजी सुजिकायागु मेहनट नं आपालं प्रशंसा याय् वह्जु । अथेहे मणिमण्डप विहारया कमय पासापिनिगु ज्यानं लुमके वह्ःजु गुकींयाना थुगु पुस्तक पिहां वया च्वन । नमो बुद्ध (नम्राय्) बुद्ध पूजा नं न्यायका थुगु पुस्तक पिकागु जुल । अथेहे थुजागु [illegible]झीगु मेमेगु पुस्तकत नं छगू निगू याना आपाल पिहां वइ तिनि धैगु आशा व विस्वास याना च्वना ।

प्रकाशक.

मणिमण्डप दायक परिषद

ल. पु. पटको ।

जिगु खँ

न्ह्यागु मती लुइके धयागु गुलि अ:पु, व मती लुइकागुथें ज्यां पुरे याये धयागु उलि हे थाकु। अन व मती तयेगु साधारण व्यावहारिक ज्या मखया धार्मिक ज्या जू वनीबले ला पुरे याये धयागु हे विशेष थाकु खनि! थ्व खँया ज्ञान जीगु 'नमोबुद्धाय' (नमूरा) धयागु बोधिसत्वया छगू त्यागमय जीवन स्मृति बीगु ऐतिहासिक थासे छुं पुण्य यानावले जित बांलाका हे दत।

'नमोबुद्धाय' या महत्तां जिगु नुगले थ्यूगु वा अन जिगु श्रद्धा वंगु न्हेदँया उमेरबले निसें जिमि अजिया पाखें खः तर अयनं शैशव कालं निसें थथे थुखे जिगु श्रद्धा वंगु खःसां श्रद्धा हे जक वन, दें दें वा बारबार थःगु म्ह जकं अन थ्यन. छुं याये धयागु विचाः नुगले मलू।

निकोगु बार पूज्य नारद भन्ते नेपाले बिज्यात। अबले वसपोल 'नमोबुद्धाय' नं बिज्यात। ह्नानं अन आपालं उपदेश बिया बिज्यात, खँ ल्हाना बिज्यात। तर छता खँ जिगु नुग ले सारे हे थिल। वसपोलं धया बिज्यात, 'थ्व थाय् मेमेगु देशे लाःगुसा गुलि बांलाका तयेधुंकल जुइ।'

अले जि चाल, थपाय्धंगु पुण्यप्रद थासे छुं स्मृति-चिन्ह विशेष मदु, वइ-च्वनीपिंत छुं सुविधा मदु। जिगु मने छुं इच्छा जुल। आपालं महानुभावपिंके धर्म-पासापिंके सल्हा कया, विचाः कया। अले थः काय्, भौ, म्ह्याय् आदि परिवारपिनि स्वीकृति नं दयेवं जि अन वना।

छें ये, ज्या स्वँदेशं उखें; दयेकेमाः च्वे पर्वते, सर्व प्रकारया साधन जुया च्वनी क्वे! थुकिं नं जि छखे मन तुनाथे ज्या याये मफुत, मेखे स्वयम्भू आदि पर्वत च्वेच्वे दयेका वंगु चैत्यादिया

पुण्यार्थीतये श्रद्धा व प्रयत्न गुलि जक बल्ला, गुलि जक स्यल्ला जुइ धयाथे मती वन ।

य:गु थजु गबले छकु ल:यात च्याना तक ध्यवा वंसा गबले ल: हे आकश व:गु मुना कया फया कया, हानं सु सु ध्व:दुल वयाके वयाके सहयोग कया । विशेषत: श्री बुद्धरत्न, श्री कांछा लामा, मा. आनन्द मुनि, श्री तेजरत्न, श्री दानरत्न व श्री त:धी, पाँगा, भोंदे, फपि, यँ, यल, ख्वप, सक्व व चाय्‌बही देशया धर्मप्रेमीपिनि सहयोग कया जग तया च्याला लिपा प्यता ज्या सिधल—

१. महासत्व थ:गु शरीर त्याग याना धुँयात ला नकेत पर्वत कुतु व:गु पर्वत च्वकाय् छग: चैत्य,

२. ला ध्यना नका बिज्याथाय् ला ध्यना नका बिज्यागु हे किपा त:गु ल्वहँया स्मृति-चित्र व चैत्य

३. थन हे नापं छगू सत:चा,

४. धर्म-विवेक धयागु छपु लँ ।

खयत ला धर्म याये धयागुली संतोषी गबलें जुइ मज्यू, तर अयनं नाप नाप धर्म धयागु भतिचा जक याये धु सा मन सोमनस्स यायेमा: धयागु उपदेश दु । उकिं केवल थ्व अर्थे आ: जिगु मने हर्षया स्वां ह्व: ।

आ: ला अन सरकार व जनताया श्रद्धाबल हिटीं ल: नं हाल अर्थात हिटी दत । मोटरया लँ थ्यन । जिगु कामना दु, उगु पवित्र भूमिया सत्कार नेपा:मिपिनि पाखे जुया उगु ऐतिहासिक स्थानया बालाक सुरक्षा ब्यवस्था जूगु स्वये दयेमा तथा अनया वसपोल महासत्वया आदर्श भति भति जक जूसां दर्शक श्रद्धालुपिनि नुगले त्याग-चित्त प्यपुना वयेमा ।

—चन्द्रलक्ष्मी उपासिका

त्विसा

संसारया कथा–साहित्ये जातक कथाया थ:गु हे महत्वपूर्ण स्थान दु। मानव जीवनया गुगु अजागु शैद्धान्तिक व व्यावहारिक पक्ष मदु, गन जातक बाखन आपा: भति थ्यू मव। शायद उकिं हे जुइ थ्वया गुलिखे बाखंत अनेकानेक कथ विकृत रूप ज्वना भिन्न भिन्न नाम विश्व-व्यापक रूपे उखें थुखें चिच्चाय् दना च्वंगु।

जातक कथाया मूल भावे ऐतिहासिक तथ्य वा तत्वत मालेगु विद्वानतयेगु विशेष ज्या ख:। अय्नं पाली भाषाय् गुगु जातक कथा दु वया प्राचिन प्रामाणिकता पुरातात्विक तथ्य हे क्यगु भीस याउँक खं। अजन्ताय् हे जक विश्वन्तर महाहंस आदि भिंनिपु जातकया चित्र दु, सांची व भरहुतया स्तूपतये छचाल च्वगु ल्वहँया प:खाले (वेष्ठनी वा रेलिङ्ग) जक स्वीपु मयाक जातकया बाखया प्रमुख दृश्य किया त:गु दु वथे सस जातक आदि जातकया चित्र दुगु ल्वहँया टुक्रात मद्रास आदि म्यूजियमे अन थनं लाना च्वंगु गुलि दु अले गुलि पृथ्वीया गर्भे हे तिनि थ्व अन्वेषणया विषय तिनि।

'चुल्ल निद्देस'या उल्लेख कथं पाली जातक कथा न्यास:पु जक ख:। तर थ्व संख्या लुमंकेत जक ख:, धात्थें ला जातक बाखत न्यास: व पीन्हेपु हे दु धाइ। परन्तु थथे निर्णयात्मक रूपे धायेगु अन्वेषणया लँपुइ न्ह्यपनेगु ख:।

जातक बाखत यद्यपि अनेक नाम अनेक प्रकार थ्वया भिन्न भिन्न ग्रन्थ दु। अय्न उलि मध्ये चरिया पिटकया खें विशेष बिचा: याये वह: जू। चरिया पिटक त्रिपिटक अन्तरगतगु छगु ग्रन्थ ख:

थुकी बुद्धया दान, शील, नैष्क्रम्य, प्रज्ञा, वीर्य, क्षान्ति, सत्य, सकल्प, मैत्री, उपेक्षा भिगू पारमिताय् केवल संक्षिप्तीकरण भावे न्हापांगु स्वंगू व ववेयागु प्यंगू जम्मां न्हेगू पारमिताया उल्लेख जुया च्वंगु दु ।

बुद्ध जुइत मा:गु पूर्णता प्राप्त यायेगुयात हे पारमिता पुरे यायेगु धाइ । अले थ्व पुरे याना च्वनीगु जीवनयात बोधिसत्व जीवन धाइ। बोधिसत्व जीवन बृतान्त हे जातक कथा खः। थ्व अर्थे सम्पूर्ण जातक हे पारमिता पुरे याना बिज्याना च्वंबलेया वर्णन खः। तर अय्नं थ्व चरिया पिटकं बुद्धया पारमिताय् संक्षिप्तीकरण याना त:थें छखें थ्व भद्रकल्पया चर्या जक समावेश यानागु उल्लेख मेखें जातके नं प्रत्यक्ष सार्थक सिद्धगु जातक कथा जक उदाहरणार्थ कया तल। हानं थुपि फुक्कं (३५ गू) जीवन बृत्त वा चरिय ५४७ पालो जातक कथाय् दुगु जुया नं केवल मात्र 'महागोविन्द चरियं' छगू जातकं पिनेया जू वंगु धात्थें विस्मयजनक खः। थ्व चरिय प्रामाणिक खः, छाय्धा.सा थुकीया उल्लेख दीघनिकाये जुया च्वंगु दु गथे अन्यान्य जातकया चर्चा अन्यान्य निकाये जू। उकि ५४७ जातक कथाय् थ्व छपु नं दुथ्याक: वने फये य: अथवा जातकया वास्तविक संख्या ५४७ पु अप्व: जुइ फये य: धका जक धायेगु हे नं धृष्टता जुइथें जि मता:। थ्व हे सिद्धान्त ज्वना अन्वेषणाथ हे ला मखु अय्न अध्ययनार्थ जि नेपाले प्रचलित ३२ पु जातक कथा धा:गु ब्वनागु। (१०८ पु जातक कथा धा:गु ब्वनेगु सौभाग्य प्राप्त मजूनि ।)

जि ब्वनागु जातक कथा जित मती वन, नेपा:या प्रचलित गुलिखे जातक प्राचीन ख:सा, गुलिखे मखुथें जा:गु भाव कथा-बस्तुया पहलं क्यं। भद्रकल्पावदान, बोधिसत्त्वावदान, बिचित्र-

कणिकावदान, दिव्यावदान अन्तरगतगु प्राय: जातक बाखंतये मूल-तत्व अप्व: अंशे पाली जातकया लिक्क लिक्क ला: व धयागु धापू दु। नेपा:या प्रचलित जातक मध्ये गुगु जातकया समाप्ती थुपि अवदानया नां अंकित जुया च्वगु दु। हान गुगु जातकं धा:सा भीत शंकराचार्य्य बुद्धगयाय् व अनं थनं थथे थथे याइ वा या: वइ धका भविष्यवाणी रूपे खँ न्ह्ययना च्वंगुलि थ्वया नूतनता नं क्यंथें जि अनुभव याना।

य:गु थज्, जि ब्वनागु जातक बाखंत मध्ये पाली नाप मिले जूगु विश्वन्तर, बीरकूश जातकया सिलसिलाथें हे मेगु निपु जातक नं जित बांला ताल, छपु मणिचूड जातक ख:, मेगु थ्व हे महा-सत्व जातक। थुपि निपु बाखने नं मेमेगु बाखनेयें भाषा, भाव अभिव्यञ्जन व कथा शैली जातकीय समता खने दु। हान जात-कया फुक्क बाखंया वर्तमान वैज्ञानिक दृष्टि सम्भव स.ध्ये ध्यान तया ऐतिहासिक तथ्य हे मा: वसा गुलिखे पाली जातके हे तकया वकालत यायेत जिनि थ:त असमर्थ प्रकट यायेमा:।

मेगु खँ जातक कथायां उद्देश्य बुद्धया वर्णात्मक ऐतिहासिक तथ्य क्यनेगु जक मखु, अपितु मेगु नं छु ख:। थ्व 'छु' या खँ थुइकेत ख्याति-प्राप्त चिनिया यात्री इत्सिङ्गया धापू लुमंके बह: जू। वेक:या धापू ख:, 'साधारण जनतां निसें कया: विद्वानपित थ्यंकं प्राणिमात्रयात मोक्ष तत्वयागु परिचय बांलाक अ:पुक थुइका बीगु हे जातक कथा निर्मितिया उद्देश्य ख:।' थ्व दृष्टि स्व:सा त्यागया निंति मणिचूड जातक व महासत्व जातकं नं सिवि जातक व सस जातकं सिबे छुं म्ह प्रेरणा मब्यू। उकिं जित हर्ष दु, नेपाले जातकया ख्याति सुरक्षित निपु महत्वपूर्णगु रोचक जीवन बृत्त मध्ये मणिचड जातक बुटबलं श्री बोधिरत्न वज्रा-

चार्यया सम्पादने त्रिरत्न दान पात्र संघं प्रकाशित रूये हये धुंका थौं श्री आदिवज्राचार्यं च्वया बिज्यागु संक्षिप्त कथंगु महासत्व जातकया प्रकाशनं लिपा भति विस्तृत कथंगु थ्व महासत्व जातक न श्रीमती चन्द्रलक्ष्मी उपासिकाया श्रद्धां पिहाँ वया च्वन ।

महासत्व जातके जि भतिचा खत तनेगु क्वकायेगु याना च्वया यंका । केवल थ्व हे अर्थे जक जि थुकिया च्वमि खः वा सु खः । श्रद्धालु उपासिकाया आग्रह अनुरूप जि फत्ति फत्तले पुलांगु धार्मिक बाखंत न्यनेगु समये रस स्वादन याकीगुथें जाःगु तत्वयात ल्यका अःपुगु शब्द तयागु दु । अय्नं जिगु पाखें छुं प्राचीन कथात्मक तत्वया हनन याः वसा अले दूर्बोध शब्दत लाः वंसा जि क्षमा याचना याना ।

अन्ते थ्व महासत्वया जीवन–वृत्त न्यना थथे त्याग यायें मफुसां वा म्हांसां कम से कम थःथः नये थःथः जक त्वने घयागु कवः बुद्धि छगू मदयेकेत जक छुं सहायता जूसा थ गु अल्प परिश्रमयात सार्थक भाःपी । आखिर भीसं न्हापा छपु बाखनं बिया तइगु वा ज्वंका तइगु नैतिक बल गुगुं नं गुगुं कथं कया व्यक्तिगत जीवन व समस्तिगत जीवन सुखमय शान्तिमय यायेगु सुयात करं मक्य ?

श्रीघः विहार, नःघः टोल,
कान्तिपुर, नेपाल ।
प्रतिपदा प्वहेलाथ्व '१०८१

भिक्षु सुदर्शन

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

महासत्व जातक

वर्तमान-खँ

भगवान बुद्ध संसारया प्राणीपिन्त उद्धार यायेगु निंति गामं गामे, निगम निगमे, जनपदं जनपदे, नगर नगरे, देशं देशे चारिका याना बिज्याना च्वन । छकः थथे हे अयुष्मान आनन्द प्रमुख आपालं थःशिष्यपिं नाप पांचाल धयागु देशया लिक्क च्वंगु गंध-कूट पवते थ्यंकः बिज्यात । थ्व पवत धासा वनान्तरे लाना वाउँसे-वाउँसे च्वना तःसक हे मन याउँसे च्वंकिगु जुया च्वन । थन थ्यनेवं भगवान बुद्धयात पलख विश्राम यायेगु इच्छा जुल । उकिं वसपोलं आनन्दयात आज्ञा जुया बिज्यात— 'आनन्द, स्व-स्व, थ्व थुगु वनान्तरे च्वंगु पर्वत गपायसकं शान्त जुया नं न्ह्याइपुसे च्वं, न्ह्याइपुसे च्वना नं मन-मिन हे याउँसे च्वका ब्यू । अने तनेगु जात जातया स्वां ह्वया च्वन, अने तनेगु जात जातया फल सया च्वन, थुजागु वनान्तरे ला भी बाय् हे च्वने त्वः ।'

भगवान बुद्ध थथे आज्ञा जुया बिज्यायेवं नापं चारिका याना च्वंपिं शिष्यपिसं वसपोल फेतुइत आशन ठीक याना बिल । हानं इमिसं बिन्ति यात; 'भगवन, छलपोलया शरीर भचा‌र्नि सिचुका बिज्याहुँ ।'

भगवान बुद्ध अले उगु आसने फेतुना बिज्यात । वयां लिपा थ्वकालि निसें त्वःत्वःगु थासे सकल भिक्षुपिं नं फेतुत । हानं इपिं भिक्षुपिसं भगवान बुद्धयात बिन्ति यात, 'भगवन, छलपोलं आज्ञा

जुया बिज्याथें थ्व वनान्तरं धात्थें मन-मिन हे याउँसे च्वंका व्यू। उकिं भगवन, थुजागु थासे निर्वाणया लँय् वनेत तिबः जुइगु मनूतयेत हित व कल्याण जुइगु धर्म-खँ छकू आज्ञा जुया बिज्यात धाःसा साब हे उत्तम जुइ।

भिक्षुपिनिगु थ्व बिन्ति न्यना भगवान बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यात, 'हे भिक्षुगण, परापूर्व काले तःधंगु दुष्कर चर्य्या याना वम्ह छम्ह बोधिसत्वयागु छपु जीवन-चर्य्या न्यनेसा जिं थन कने।'

भगवान बुद्धं थथे जक आज्ञा जुया बिज्यायेवं फुक्क भिक्षुपिसं अति हे लय्तायाया विनम्र बिन्ति यात, 'भो शाक्यसिंह जिमि भाग्य न धन्य खः। छाय्धाःसा गुम्हसें संसारया कारणे दुष्कर चर्य्या याना बिज्यात, उम्ह महापुरुषया जीवन-वृत्त न्यना तःधंगु ज्ञान-खँ सीकेगु थुइकेगु अवसर दइन।'

अले भगवान बुद्धं थः फेतुना बिज्यागु भूमी स्वकः ल्हातिं स्पर्श याना बिज्यात। भगवान बुद्धं थथे स्वकः भूमी ल्हातिं स्पर्श यायेवं थुगु थास भूमी तःज्याना चैत्य छगः च्वे थहाँ वल। थथे भूमिं चैत्य सृष्टि जूगु खना आनन्द भिक्षु प्रमुख फुक्क भिक्षुपि अत्यन्त आश्चर्य चाल। हानं चैत्यया दर्शनं आश्चर्य चाःपिं भिक्षुपिसं भगवानयात बिन्ति यात, 'भो भगवन, थुगु चैत्य सुनां दयेका तःगु? थ्वया विषये जिमिसं छु मस्यु कृपा पूर्वक थ्व विषये जिमित आज्ञा जुया बिज्यात धाःसा अतिकं उपकार जुइ।

भिक्षुपिसं थथे बिन्ति यायेवं महाकारुणिक तथागतं आज्ञा दयेका बिज्यात, 'हे भिक्षुपि, थ्वया विषये विस्तार खँ जिं कने।' भिक्षुपिनि पाखे स्वया थथे आज्ञा जुया बिज्याये धुंका हानं आनन्दया ख्वाः स्वया आज्ञा जुया बिज्यात, 'स्व आनन्द, आम चैत्यया दुने तःधंम्ह महापुरुषया अस्ति दइ।'

भगवान बुद्धया वचन कथं आयुष्मान आनन्द चैत्यया दुने दुहाँ वन । अन आनन्दं तसकं तेज पिहाँ वया च्वंगु तुइसे यच्चसे च्वंगु फटकिरया उनथें च्वंगु अस्ति खन । थुगु तेज खनेव आनन्द अत्यन्त आश्चर्य चाया उगु अस्ति मकासे तु पिहाँ वया हानं बुद्धयात बिन्ति यात, 'भो भगवन, छलपोलं आज्ञा जुया बिज्याथें चैत्यया दुने अस्ति दु । उगु अस्ति फटकिरया उनथें जः पिहाँ वया च्वन । थ्व जः खना जि अत्यन्त विस्मय जुया छलपोलयाके बिन्तिनि याये धका वया । थुजागु अद्भूतगु तेज ला गबलें जि स्वये नं मनंनि ।'

आनन्दया खँ न्यन्यं भगवान बुद्ध मुसुहुँ न्हिला बिज्यात । हानं वसपोलं आज्ञा जुया बिज्यात, 'हे आनन्द, व अस्ति कया हति ।'

धात्थें हानं भगवान बुद्धया आज्ञा कथं आनन्द चैत्य दुने दुहाँ वना अस्ति कया हल । अले हान व अस्ति भगवान बुद्धया न्ह्योने तया बिन्ति यात, 'भो शाक्यसिंह, थ्व अस्तिया महिमा जिमिसं छुं हे मस्यूनि । उकिं थ्वया विषये जिमित आज्ञा जुया बिज्याहुँ ।'

थथे हानं आनन्दं बिन्ति यायेवं भगवान बुद्धं आनन्दया ख्वाः स्वया आज्ञा दयेका बिज्यात— 'हे भिक्षुपिं, थुगु अस्ति सुं मेपिनिगु अस्ति मखु, धुंया आत्म संतोष याना संसारया सकल सत्व प्राणीपिं उद्धार यायेत जि थःम्हं हे न्हापाया छगू जन्मे दानपरमत्थ पारमिता पूण यानाबलेयागु अस्ति खः ।'

थुकथं अस्तिया महिमा न्यके धुंका फुक्क भिक्षुपिन्त अस्तिया दर्शनं लिपा हानं भगवान बुद्धं आनन्दयात लः ल्हाना छं गन कया हयागु खः, अन तये यंकि धका आज्ञा जुया बिज्यात ।

आनन्दं नं थुगु अस्तियात नमस्कार याना गनं कया हय्‌गु खः अन तुं लित तये यकल । अले भगवान बुद्धं आनन्द प्रमुख सकल भिक्षुपिनिगु खः स्वया सकसिनं एकचित्त याना न्यनेगु उजं जुया महासत्व चर्या आज्ञा जुया बिज्यात ।

पूर्वकथा

न्हापा न्हापा थ्व पर्वतं भति उखे गंधवतिपुर धयागु छगू नगर दु । थ्व नगरे महारथ धयाम्ह जुजुं राज्य याना च्वन । थ्व महारथ जुजु सात्र हे न्याय व नीति सः स्यूम्ह, शास्त्र बिद्यादि पारगत जुया महापराक्रमीम्ह, अले नाप नापं तःसक दया–करुणा, त्याग–तपस्यादी नं धर्मात्माम्ह नं जुया च्वन । हान जुजुया छम्ह महारानी दु । वया हे पाखे महाप्रसाद, महादेव व महासत्व धयापिं स्वम्ह काय्‌पिं नं दुगु जुया च्वन ।

छन्हुया दिने स्वम्हं राजकुमारपिनि थिथि सल्हा याना वन-क्रिडा स्वः वनेगु इच्छां थः अबु जुया च्वंम्ह जुजुयाके बिन्ति याः वन । जुजु महारथं नं थः स्वम्ह प्राणथें यःपिं काय्‌पिसं याःगु इच्छायात लिगने मफया वचन बिल । अले थः अबुया वचन जक दयेवं महाप्रसाद, महादेव व महासत्व स्वम्हं राजकुमारपिं तसकं लय्‌लय् ताया वन विहार याये व वनक्रिडा स्वये धका थःगु राज्यं पूर्व दिशा पाखे लाःगु गंधमान पर्वते मन्त्रीपिं प्रमुख आपालं शैन्य सिपाहीत नाप सल–किसि थःथःपिसं नं गया मेमेपिन्त नं गयेका नाना प्रकार बाजा थाका खुब उत्साह थःगु देशं पिहाँ बिज्यात ।

थःगु देशं पिहाँ बिज्याना वनं वनं थुखें थःगु देश भभं त्यूने लाना तापाना वन, गंधमान पर्वत न्ह्योने सतिना वल । कथंथें वनान्तरे नं थ्यन ।

वने थ:सा नाना प्रकारया स्वां व्हया च्वंगु ख: । उकिसं राजकुमारपित स्वां थयागु स्वम्हसित साब हे य: । उकि स्वांया लोभ राजकुमारपिं स्वम्हं लयलय् नातां भ्भं वनान्तरे दुहाँ बिज्यात । गवलें स्वां थ्वया, गवलें स्वांनं थवं थवे कयेका ख्या: याना, मे हाला नाना प्रकारं रस रंग यायां च्वंबले छखें इमिगु आपाल ई वगु इमिसं मचाल मेखें इपिं दूर वनान्तरे ला: वंगु होश मत । थथे हे जुजु लिपा मंत्री, सिपाही आदि फुक्कं छखे छखे जात, राजकुमारपि जक मेखे लात ।

थुखे मंत्री व सिपाहीतयेसं राजकुमारपि स्व बले छम्हं खनें मंत । न्हापां ला उखे वनें दुने दइनि थयाथें मती । तर लिपा उखे थुखे गनं मती त त:थाय स: स: तिक लुइके मफयेव त.सकं धन्दा जुल । हानं मामां लुइके मफुपेंलि अने शैन्य सिपाहीत सःता मंत्रीं धाल, 'का स्व शैन्य सिपाहीत, भ्गोसं आतकं राजकुमारपि लुइकें मफुनि । उकि छिपि सकलें थ्व गन्धमान पर्वतया दिशा दिशा पतिं चाहिला राजकुमारपि गन ख: स्व: हुँ ।

मंत्रीया आज्ञा शिरोपर याना फुक्क शैन्य सिपाहीत दिशा दिशा पतिं उखे थुखें वना मा: वन । तर प्यंगू दिशाय् माला नं लुइके मफु । राजकुमारपिनिगु स: जक हे नं तायेमदु । गुलिसिया विचारे ला थथे नं वन, 'भिपिं छखे लाये ' राजकुमारपि सकलें भ्गो लिहाँ वने धुंकल धका लिहाँ बिज्यात जुइमा: ।' थथे मती लूपिं शैन्य सिपाहीत जक भतिं हथाय् पथाय् मचासे वनान्तरे चाहिला च्वन । हानं गुलि शैन्य सिपाहीत मामां उखे थुखे जुजु नं लुइके मफया निराशां थ: थ: ख्वा: ख्युंका म्हे स्य: मदुपिथें थाके जुया अथें च्वना च्वन । गुलि शैन्य सिपाहीत मालावं वना च्वन । गुलि शैन्य सिपाही व गुलि मंत्रीपि धा:सा राजकुमारपि आखिर

वनान्तरे गन दथुइ लाना च्वन धका बिचा. याः लिसे नुगः पिपि-च्याका, मती खँ काचाकाचां कायेका, बिचार बुद्धि भ.भं कःका स्वःथें स्वयेका च्वन। गुलि मंत्रीपिं व शैन्य सिपाहीत धाःसा राज-कुमारपिं माला माला नं लुइके मफया छखें राजदण्डया भय ग्याना मेखें राजकुमारपिनि मायां साला मने अत्यन्त दुःख जुइका च्वन। तर उखे राजकुमारपिं धाःसा गबलें जंगले ह्वया च्वंगु स्वां भ.भं थ्वया थवं थवे कयेका कयेका म्हितेगुलों आनन्द ताया च्वंसा, गबलें स्वां थ्वया आनन्दं फेतुना स्वांमाः ह्ना क्वखाया थःत थम्हं ल्वः मल्वः स्वया दंग दग जुइक न्हिला न्हाला च्वन। हानं गबलें ववं ववं छम्ह राजकुमारं हुँ खंला सिमा च्वे च्वे सुक सालिक धका क्यंसा मेम्ह राजकुमार 'गो जि मखं' धका हाला वना च्वन। थथे हे सुक, सालिक, कोकिल, मयूर, चक्रवाक इत्यादि भगः पंछित बाजि बाजि अप्वः अप्वः थम्ह खका मेपिन्त क्यना न्हिला न्हिला ख्याः यायां वना छगू वनया दथुइ च्वंगु पुखू सिथे थ्यंकः वन।

अनलि हानं लिपा उफोस्वां, चःस्वां थ्वल। व थःथः फत्ति फत्तले ल्वइकथं बांला कथं छुत। थुगु हे कथं वने स्वम्हे आनन्द ख ल्हाना, गबलें बाजि चिना न्ह्याइपुक ख्याः याना ववं स्वम्ह राजकुमारपिं भन हे वनान्तर दुने दुहाँ वन। लीपा आपाल थथे थःत थम्ह मचायेक आनन्द म्हिता न्हिला ववं दूर वनान्तरे थ्यका बल्ल दकसिबे तधीम्ह राजकुमार महाप्रसादया मती अय् थः मंत्रीपिं सहित सकलें शिकारे वःपिं गन लातथेंधयाथें जुल। अले थ्व खें स्वम्हसियां सल्हा जुल। हानं छखे लाःपिं मत्री, शैन्य, सिपाही नाप लायेगु मती तया गबलें थुखें वन, गबलें उखें वन। तर न्ह्यावक माःसां माः व लिसे तंथें जुइक मलुसेंलि इमि मती ग्याःथे ग्याथें च्वना वल। अले दकसिबे तःधीम्ह राजकुमार

महाप्रसादं थ: किजा महादेव व महासत्वया ख्वा स्वया धाल—'किजापिं, भिंपिं आ:ला धात्थें दूर वनान्तरे ला: व:थें च्वन । थन ला धुँ आदि वनजन्तुया भय दु । जिगु मने ला ग्या:थें च्वना वल । भ्रोपिं विनाश कारण थन सी माले फु ।'

महाप्रसादयागु खँ न्यने धुंका महादेवं थ:गु मनया खँ धाल, 'ख: दाइ, जिगु मन नं आ:ला साब हे ग्यात । जि धाये जक मछाला च्वंगु ख: । गुलि गुलि माला जुया नं छखे ला:पिं मंत्रो सहित शस्य सिपाहीत नाप मलात, उलि उलि हे जिगु मन ग्याना व:गु ख: । जिगु मने ला: अभ भ्रोस सुयागुं ख्वा: स्वये मखंक प्राण वनीगु जुल ला धयाथें नं शंका जुया वल ।'

दाजुपिं निम्हसिगुं खँ न्यने धुंका महासत्व राजकुमार धाल, 'दाजु महाप्रसाद, दाजु महादेव, जिगु मने ला थुजागु भय छाय् धयाथें विचा: व । जि स्वये ला भ्रन थन दूर वनान्तरे भ्रोसं गबलें गबलें मखानापिं ऋषि, मुनि, तपस्वीतयेगु दर्शन लाये फु । दाजु महाप्रसाद, थ्व गुलि सुनसानगु थाय् ? थुलि मन हे याउंसे च्वंकिगु थासे अवश्य नं ऋषि, मुनि, तपस्वी आदि दइ । हान थुजागु वनं हे ला मनूयात अनेक दु:ख कष्ट जुइगुलिं मुक्त याना बीगु जात जातया वास: बीगु । जि ला उकि अभ भातचा उखे वने वनेगु मन दु । हुंकन अभ न्ह्याइपुसे च्वंथें च्व ।'

महासत्व राजकुमार थुलि धया हानं वनया दुने पाखे वन । अले निम्ह राजकुमारपिं नं वन । महासत्व राजकुमारं अनेक खँ ल्हाना व ग्यानपुगु जंगले दाजुपित न्ह्याइपु खंका बीगु स्वल । थुकथं वव इपि वनया मूलगु ज्वले थ्यन । अन जवं खवं गुँखि व पौमाया भ्रा: जुया लँपु हे मदु । भ्रा: ख्यना वना च्वच्वं त सक त जागु छगू ज्वले मांधुँ छम्हसिया मचा बुया च्वगु खन । अले

महाप्रसादं लाय्‌लाय्‌ बुइथें किजापिं निम्हसित स:ता ज्वः पाखे पचिनं सुया वयँथ्य धाल, 'स्वः, स्वः ! हुँकन ज्वले मांधुँ छम्ह-सिया मचा बुइका च्वंगु खं ला ?

दाजुम्हसिनं वयंथासें स्वलं धात्थें महादेव व महासत्व राजकुमारपिं निम्हसिनं नं धुँया मचा बुया च्वगु खन। महादेव राजकुमार थ्व खनेवं थारा न्हुल। महासत्व राजकुमारया मने जक करुणां जाल। छाय्‌धा:सा व मांधुँया मचा बूगु न्हुन्हु न्हेन्हु तिनि दतथें च्वं। न्याम्ह मच्चातयेत दुरू त्वने मदय। गुलि गुखे गुलि गुखे धुँया छचालं च्वना हाला च्वन। मांम्ह धुँ सनं स्वये हे मफुगु रूपं गोतुला च्वन। म्हुतु जक वां वां खाया थ:गु नसे पित्यागुलिं थ:त दाह या:गु वयना च्वन। राजकुमारपिं स्वम्हसिन थ्व स्वया हे च्वन। स्वस्वं महादेव तीसक महाप्रसादया लिक्क वयाना च्वं वन। महासत्व जक थ:त थम्ह हे ल्वमंका मांधुँ व धुँया मचात पाखे मिखा फुति मयासे स्वया च्वन।

राजकुमारपिंसं थथे स्वया च्वंक च्वकं मांधुँ तीसक दनेत स्वल। तर दने मफया गोतू वन। हानं पलख लिपा दनेत स्वल छम्ह थ हे मचायात वांन्यात। हानं भाराक्क गोतू वना मचा तोतल। थथे गबलें थ: मचा नयेथें गबलें लागिचाया दनेथें यायां व भ्रभं सने हे मफया वन। उखे मचातयेसं गबलें दुरु त्वनेत दुरुपी चुचुप्यात, तर दुरु मवया लागिचा: पहलं मांम्हसिया म्हे म्हे गोतू वन। थुगु प्रकारं प्राणान्त पीडा जुया च्वम्ह मांधुँया दुःख, नये पित्यांका च्वपि धुँतये कष्ट स्वस्वं महासत्व राजकुमार-या मिखाय्‌ ख्वबि ल:ल:मल: धाइ वल।

महासत्वया मिखाय्‌ ख्वबि व:गु खना वयात सहानुभूति बीत महाप्रसाद धाल, 'धात्थें किजापिं, थ्व धुँया मचा बूगु ता मदुनि खनि। न्हेन्हुति सिबे दइ मखनि। आ: थ्व तसा मा: वने मफया

च्वंम्ह्थे च्वं । नसा मा: वने मफुत कि थ्वया प्राण वनीगु मखा जुइ । थ्वया प्राण वन कि हानं थुपि मचात गथे म्वाये फइ ?'

महाप्रसादया थ्व खँ न्यना महासत्वया मती वन, थ्वयात ला अवश्य नं प्राण रक्षा याना बीमा: । थथे मती तया महासत्व राजकुमार थ: दाजु महाप्रसादयाके न्यन, 'अथे ख:सा दाजु, धुँतये आहार छु छु ख: ?'

महाप्रसादं लिस: बिल, 'वनजन्तु धयापिनि आहार धयागु जुइ हे छु फु ? वनजन्तु धयापिनि आहार धयागु हे ला हे जक जुइ सिबे, मेगु छुं जुइ मखु । उकिं थ्व धुँ जि स्वयेला म्वाये फइ मखुत । अवश्य नं सिना वनीगु जुल । छाय्धा:सा थ्व ला नये मदयेक ब:लाना वइ हे मखुत, थ्व धा:सा भ्रम सने मफुत, थ्वयात सु वया ला नक: वया च्वना । उकिं थ्व धुँ नं सीगु जुल, थ्वया न्याम्ह मचात नं सीगु हे जुल ।'

महाप्रसादं थथे धुँया मृत्यु अवश्य हे जुइगु खँ धासेलि महासत्व राजकुमारं नुगलं फये मफुत । अयन् मनया खँ मने तुं तया महासत्व राजकुमारं थथे धाल, 'दाजु, थ्व संसारे पर प्राणिया रक्षा यायेया निंति थ:गु प्राण त्याग याइपि मदइ धयागु मदु, दये फु । भीपिं ला थ:गु हे जक प्राणया माया याइपि अज्ञानी मूर्खपिं जुया जक थुजागु छुं याये मफु । हान थुजागु याये थाकुगु परोपकारया ज्या यात धा:सा हे जक आपालं पुण्य लाइ । धात्थें छम्ह मनूया प्राण वंसां हुँ खुम्ह धुँतये प्राण रक्षा जूसा व गुजागु पुण्य जुइ ?'

महासत्वयागु थ्व खँ न्यना महाप्रसाद राजकुमार हानं धाल, 'किजा, छं धा:गु खं ख:गु खँ ख: । नु, थ्वया पुण्य ब:ला:सा थ्वयात उजाम्ह धर्मात्मा वया प्राण रक्षा याना ब्यू वइ । मखुसा थ्वया कर्म गथे जुइ मा:गु ख: अथे जुइ । भी वने माल नु । भी

छखे ला:पिं मंत्री सहित शैन्य सिपाहीत फुक्कं लुइके मानि ।'

थ: दाजुमा खँ न्यना महासत्व राजकुमार थ:गु मनया खँ मने तुं तया दाजुम्ह नापं अनं वन । तर दाजुपिं नापं वना च्वंम्ह महासत्व राजकुमारया मनं मनं थःगु खँ ल्हानावं च्वन । थ्वया प्राण रक्षा यायेत जि थ:गु प्राण त्याग याये । थ्व शरीरया छु माया ? छुं उपकार धयागु याये मफुम्ह जुया ताकाल म्वायेगु स्वया ला उपकार याना सिना वनेगु हे वेश जू । चान्हं न्हिनं नया त्वना पुना ध्वना आनन्दं च्वंसां छन्हु मखु छन्हु अवश्य नं थ्व शरीरया अन्त जुइ तिनि । जीवनयात न्ह्याक्क माया ममता याना च्वंसां थ्वं छन्हु मखु छन्हु मृत्युया लें लाका हे बी तिनि । थ्व शरीर अनित्य ख: । अनित्यगु शरीर हे नं दु:खया खानि ख: । हानं थ्व थम्हं धयाथें मदुगु अनात्म ख: । उकिं सिना वने न्ह्यो छुं परोपकार आदि दान धर्म याये मफुत धा:सा नर जन्म सितिकं वनी । हानं लिपाया जन्मे दु:ख भोग याये माली । उकिं थ्व बुढा जुया रोग कयेका आखिर छन्हु सिना हे वने मानिगु शरीरयात भिगु ज्याय् फुका छ्वयेगु उत्तम जू । हानं आ:तले ला जिं छुं छुं हे पाप कर्म धयागु यानागु मदुनि । म्वाना हे च्वन धा:सा छु याये मालि तिनि, छु याये मालि तिनि । उकिं आ: हे थ्व शरीर परोपकार याये फत धा:सा थ्व जन्म सार्थक जुइ । निसार जन्मं सार प्व:चीगु निंतिं अले छाय् लिचिला च्वनेगु ?'

थथे अनेक मती लूम्ह महासत्व राजकुमारं थ:गु ला नका मांधुँयागु व वया मचातयेगु प्राण रक्षा यायेगु मती तया धाल, 'भो दाजुपिं ! छलपोलपिं निम्हं वना च्वं । जि अन वने दुने वने ।'

थ्व खँ न्यना महाप्रसाद व महादेव राजकुमारपिं निम्हं आश्चर्य चाया महासत्वया ख्वा: स्वया च्वन । उकिं महासत्व

राजकुमारं ह्रानं धाल, 'जि थथें वये । वने दुन छता वस्तु काये ल्व.मन ।'

थथे धाल नं महाप्रसाद व महादेव निम्ह् दाजुपिसं नं थःत छं मधासे थःगु ख्वाः जक स्वया च्वगुलि ह्रानं महासत्व राजकुमारं धाल, 'धात्थें खः दाजुपिं, जि छता बस्तु काये ल्वःमन । मांयात धका स्वां थ्वया माः ह्ना तयागु स्वांमाः ला अनसं तोफित । छलपोलपिं बुलुहुं वना च्वं' जि स्वां कया लिलाकः वये ।'

महासत्वं थथे धात्थें दुरुस्त जुइक धा गुलि महाप्रसाद व महादेव निम्हं राजकुमारपिं पत्याः जुल । ह्रानं 'अय्सा का छ याकनं वा, जिपिं थ्व हे लॅपुं विस्तार वना च्वने' धका धया निम्ह् बुलुहु छखे स्वया वन, अले महासत्व राजकुमार जक न्ह्यापा वनागु लंपु पाखे पलख खःथे च्वक ब्वाँ वन ।

थथे निम्ह् राजकुमार छखे छम्ह राजकुमार मेखे वना थवं थवे खने मदया वन । अले महासत्व राजकुमार जक तःधंगु पुण्य सम्भार छगू दइगु तोफी धका ग्याना ननानं मांधुँया व धुँया मचातये पित्याः प्याचाः तंकेत यःगु अनित्य शरीर त्याग याये मखनी धका मने धन्दा कया धुँया मचा बुइका च्वंगु ज्वले थ्यंक वन ।

ज्वले थ्यंका धुँतयेत छको महासत्व राजकुमारं करुणा दृष्टि स्वल । अले बिस्तार थःम्हं पुना तयागु वसः, तिया तयागु तिसा तोया रत्नया मुकुट नापं सिमाय् च्वे खाया निर्वस्त्र जुइ धुंका मती तल, 'थुगु जिगु दानया पुण्यं जि याकनं अनुत्तरगु सम्यक् सम्बोधि ज्ञान लाना संसारया सकल सत्व प्राणिपिनि उद्धार याये फयेमा' थथे कामना याये सिधयेका पर्वतया च्वकां ग्वार-ग्वार तुला ज्वले च्वंपिं धुँतये लिक्क थः स्वयं कुतुं वया बिल ।

थथे थ:गु लिक्क महासत्व राजकुमार कुतुं व:गु खना पित्या गुलि डाह् जुया च्वंम्ह् मांधुँ नये धका स्वल तर अत्यन्त दूर्वल जुया च्वंम्ह् मांधुँ जुया दने मफया वाथा वाया जक सना वां वां जक खाया च्वन ।

थथे धुँतये लिक्क वना बिया नं थ त नः मवागु खना हानं महासत्व राजकुमारया मती वन, 'अहो थुपिं धुँला त:सकं हे दूवल जुया च्वने धुंकल खनि । उकिं जिगु शरीरे च्वंगु ला–हि नये मफुत । आ: जि मांधुँयात नि थम्हसें हे ला ध्यना मबिकं नये फइ मखुत ।' थथे मती तया उम्ह् महासत्व राजकुमारं थ:गु ला ध्यना बीत वने उखे थुखे छुं शस्त्र मा: वन । छाय्धा:सा महासत्व राजकुमारयाके धा:सा तलवार आदि छुं शस्त्र मदुगु जुया च्वन । शस्त्र मामां मामां लुइके मफया च्वंबले महासत्वया मिखा छमा वपिमाय् बन । अले व हे वपिमाया ह्.यात खड्ग दयेका राजकुमार ज्वले च्वंम्ह् मांधुँया लिक्क फेतू वन । अले थ:गु शरीरे गन गन ला खाना च्वंगु दु, अन अनया ला ध्यना धुँया म्हुतुइ तया बिल । महासत्व राजकुमारया शरीरे उखें थुखें गन गन ला ध्यने छि अन अनया ला ध्यना नकावं च्वन, थुखे मांधुँ नं भतिचा ला–हि शरोरे क्वहाँ वसेंलि ब:लाना वल । अले राजकुमारं थ:गु ग:पते किया हि पिकया मांधुँया म्हुतुयाथाय् थ:गु घा: याना गोतुला बिल । धुँ गपतेया हि त्वना हानं भच्चा बल दसेंलि दना महासत्व राजकुमारया ला थम्हं हे नल । मचापिं धुँतयेसं नं मांया ल्यूल्यू वना ला–हि भति भति नल । महासत्वया ला प्वा: दंक नये धुंका धुँ बिस्तारं वनया दुने मचात नापं ब्वना दुहाँ वन ।

थुखे महासत्वया प्राण त्याग जुइवं तसकं भूकम्प जुल ।

इन्द्रादि देवलोकया देवतापिसं महासत्व राजकुमारं थगु ला थम्हं ध्यना नका च्वगु महान त्यागया अभिनन्दन यासे अन स्वां वा गाका हल। गुलि देवतापिसं धन्य धन्य महासत्व राजकुमारया दुष्कर चर्य्या धका प्रशंसा याना च्वन, गुलि देवतापिसं धाःसा गुगु कामना याना थ्थिजाःगु दुष्कर चर्य्या यात व कामना याकनं पूर्ण जुइमा धका आशिका याना च्वन।

महाप्रसाद व महादेव निम्ह राजकुमारपिनि मती जक गवेत नं महासत्व लिहाँ मवःगुलि शंका वन। थुवले हे भूमि कम्प आदि घटना जूगुलि महाप्रसादं थःगु मती लूगु खँ थः किजा महादेवयात धाल, 'भा किजा महादेव, महासत्व आः तकं भोत लिलाकः मवः। थ्व पृथिवी नं थपायमकं कम्प जुल। सप्त सागरया लः हे उठल पुठल जुल जुइ। सूर्यया किरण हे भिगू दिशास खने मदयेक छकलं ख्युँया वल। हानं आकाशे नं नाना प्रकारया बाजा थाना हःथें च्व। थ्वया लक्षण गय् खः? महासत्व धाःसा आःतकं लिहाँ मवः। जि स्वये थन छुं छगू अवश्य नं जुल जुइ।'

दाजुम्हसिगु थुजागु वचन न्यना महादेवं धाल, दाजु मेगु ला छुं मखु। भोसं महासत्वयात लिहाँ वने बियागु जक स्यन।'

महादेवया थ्व खँ न्यना महाप्रसादं हानं धाल, 'व हे ला धयागु महादेव! वं भीत ह्ये का लिहाँ वना, धुँतयेत ला ला ध्यना नका मच्वं ला? जिगु मने ला शंका जुल। म्हाचः भी ज्वले च्चे च्वना खँ ल्हानाबले नं वयागु ख्वाले करुणा जायाच्वन। वया मिखाय् ख्वबि ल.लः धाल। जिके वं धुँया आहार छु छु खः धका न्यंगु ला छं नं लुमंनि जुइ। जि अबले हे वयागु नुगः गुलि जक क्वातु धयाथें मतो वगु खः तर अय्नं वं अथे छुं याइ

धयाथें मने शंका मजू । बरु आः जिगु मने छ्गू शंका जुल ।
नु झी निम्हं लिहाँ वना छकः स्वः वने । '

थथे निम्ह राजकुमारपिनि थवं थवे खँ ल्हाना मने आकुल ब्याकुल जुइका ज्वले स्वः वन । निम्हं राजकुमार अन ज्वले थ्यका स्वःबले इमिसं मांधु खंके मफु मचापि धुँचात नं खके मफुत । उकिं ह्लानं निम्हं विस्तार क्वे ज्वले क्वहाँ वना स्व.वले उखे थुखे हिम्याः जुया च्वंगु सँ व क्वें आदि चिच्चा दना च्वंगु खन । थ्व खना महाप्रसाद वं महादेव निम्ह राजकुमारपिनि मतो भ्कन हे सन्देह जुल । मिखाय् ख्वबि नं स्वः स्वः वल । अथे नं थ किजा महासत्व मखयेमा धसाथें मतो भा.पाः उखे थुखे महा-सत्व दु ला धका स्वः जूबले छमा सिमा च्वे थः किजाया मुकुट सहित फुक्क तिसा वसः खाया त:गु खनेवं निम्ह राजकुमारपि नं कलिलमा गोतुलीथें हा मकागु तःमागु सिमा तस्सक ग्वॅफय वइबले गोतुलिथें मि मलखं क.गु पीडा सहयाये मफुम्ह मनू छ्गू चित्कार याना भारावक गोतुलाथें गोतू वन ।

उगु निर्जन वनान्तरे मूर्छा जुया धोतूवंपि निम्ह राजकुमार-पि अथें मूर्छा जुया च्वन । सुं वया मूर्छा ब्यंका ब्यू व:गु मखु । लिपा अथें स्वयं हे मूर्छा ब्यसेंलि नुगःपाय् न्वून्वू स्याना त.सक हे विलाप यात । त:त:सकं ख्वये फक्व ख्वया ह्लानं ख्वख्वं त.त:सक हाला च्वन, 'हे किजा महासत्व, छ जिमित ह्लोका थुलि तक याइगु मतो मतया । छं जिमित स्वांमा: कयाहये ल्वःमन धका ह्लोका जिमित तोता थथिजागु कष्ट छाय् नया ? छाय् छ थथे जिमित वाना वना ? छ गन वना ? हे महासत्व, आः जिमिसं लायकुलो लिहाँ वना मां-बौयात छु धका बिन्ति यायेगु ? गथे याना

चित्त बुझे यायेगु ? हे महासत्व, आः छंगु ख्वाः गन वना स्वः वनेगु ? हाय हाय, छं छाय् थथे महा अनर्थ याना ? अहो, छं थथिजागु वने वया छु याना क्यना ? थथे हाला ख्वख्व ख्वख्वं हानं सह यानां सह याये मफया मूर्छा जुया वन ।

लिपा हानं स्वयं चेतना दया वल । फुक्क दुःखं क्वच्यू वयेवं सह यानां सह याये मफया अथेसं थथेसं मदयेक सना गबलें बें ग्वारग्वार तुला ख्वल, गबलें थःगु तुगः पाचे थम्ह तुं दाल । हान ख्वख्वं हाला च्वन, 'अय् महासत्व, छंगु ख्वाः गथे ल्वमके छगु गुण गथे लोःमंके ? छथें जाम्ह किजा मदयेका जिपिं जक गथे छं लिहाँ वने ? हानं हे महासत्व, थ्व समाचार सिल कि मां-अबुं गथे याना जक धैर्य याये फइगु खः ? जिमिसं थ्व खँ गथे कने ? हा हा दैव, छ थथिजागु वियोग क्यना थथिजागु दुःख बी धका मताः । बने आनन्द नकतिनि तकं जिमि स्वम्ह गुलि न्हिला न्हिला वया च्वना, आः छम्ह जक थुलि याकनं छाय् बाये माल ? थुकथं महाप्रसाद व महादेव निम्ह राजकुमारपिं नाना प्रकारं हाला विरह याना च्वन ।

थुखे तपिं राजकुमारपिं माला च्वंपिं मंत्री शैन्य सिपाहीत ज्वः भ्काः आदि छुं छु हे वास्ता मयासे गन्धमान पर्वतया उखे थुखे चाहिला जुल । थथे राजकुमारपिं मामां मलुया केके च्याना च्वगु नुगः भ्कन अक्समात् भूकम्प जुगु, आकाश ख्युंगु आदि याना मन विपि च्यात । अले ला प्राणया हे माया-मिया मकासे उखे थुखे राजकुमारपिं मा वनेगु यात । थथे हे माः ववं वत्रं महाप्रसाद व महादेव राजकुमारपिं खनया च्वंगु ज्वःया भति लिक्क थ्यनेवं मनूया ख्वः सः इमिसं ताल । मनूया ख्वः सः तायेवं सिपाहीतये भति मने सन्देह जुल । हानं थवं थवे खँ ल्हात, 'थन जा सुं बिलाप

याना च्वंगु त.ये दु। थुजागु दूर बने सु विलाप याना च्वनी। अवश्य नं झीसं लुइके मफया च्वंपि झी स्वम्ह राजकुमारपिं पित्याना प्याः चाया उकीसं लँ द्वना ग्याना ख्वया विलाप याना च्वंगु जुइमाः।' थथे खँ ल्हाना ख्वः सः वया च्वंगु ज्वः पाखे स्वस्वं सकलें वने दुहाँ वन।

ज्वले थ्यंका स्वलं धात्थें महाप्रसाद व महादेव निम्हं व्हाँय्-व्हाँय् ख्वया च्वंगु। महासत्व राजकुमार छम्ह जक खने मदु। हानं लिपा महासत्वया फुक्क मुकूट स्मेतं वसः सिमाय् खन। मेखे उखें थुखें हिम्याः व सँ क्वें आदि खनेवं निम्ह राजकुमारपिं छु खँ कने मफयेका ख्वया च्वगुलि छुं छुं खँ धाहे मधासां थुइका सह याये मफया मन्त्री शैन्य, सिपाहीतयेसं नं राजकुमारपिं नाप नापं तुं महाविलाप यात।

गुलि भति ज्ञान दुपिसं धैर्य याना राजकुमारपिं निम्हसितं धैर्य बिया जूगु खँ न्यन। जूगु खँ न्यने धुका गुलिसिनं धन्य धन्य महासत्व राजकुमार गुजाम्ह दयावान धका धाल। गुलिसिनं झन् थुजाम्ह राजकुमारं झोत तोता वन धका विरह यात।

अनंलि महासत्व राजकुमारया अस्ति फुक्कं छथाय् मुंका राजकुमारपिन्त धैर्य बिया महासत्वया तिसा वसः फुक्कं ज्वना सकलें थःगु देश पाखे स्वया दुःख पूर्वक लिहाँ वल।

थुखे महासत्व राजकुमारया मां सत्यवती रानी थःगु अन्त-पुरे थः न्यासः सखिपिसं चाहीका आनन्दं द्यना च्वन। थथे द्यना च्वम्ह रानीं थःगु शरीरे च्वगु दुरूपा निपां कुतुं वन, थःगु म्हुतुइ च्वंगु वा हाया वन, थःगु छें लहिना तयापिं बखुंत

स्वम्ह पाखाया सोथे म्हिता च्वनं अकस्मात् छम्ह सतांचा वया छम्ह बखुं दाया यन, म्ह छम्हं मुलुं सुयाथें कष्ट जुल धका मभिक म्हगसे खना हे च्वगु खः महासत्वं प्राण त्याग यायेवं भूकम्प जूगुलि न्ह्यल चाल।

थुकथं म्हगसे म्हना च्वंगु व अचानक भूकम्प न जूगु संयोगं याना महारानी सत्यवतीया मने आपालं सन्देह जुल। म्हगसे म्हंगु नं थथे भूकम्प नं जुल थथे आः थुकिया फल छु जुइगु खः, जि कायपिं धाःसा वन विहार आः तले लिहां मवःनि धयाथें धन्दा जुया मन मनं जि कायपिं स्वम्ह सकुशल लिथ्यक वयेमा धका आशिका याना च्वन।

महारानीया ख्युंगु ख्वाः स्वया छम्ह सखि बिन्ति यात, 'भो रानी, थौं छलगोलया छाय् थपाय्सकं ख्वाः ख्युंका बिज्याना?

सखिया खँ न्यना महारानीं धाल, 'भो सखि, थौं जि म्हगसे नं गबलें मखनागु कथं म्हना च्वन। अकस्मात् भूकम्प नं जुल। उकिं जिगु मने ला आपालं आकुल व्याकुल जुया च्वन।' महारानीं थथे धाये धुंका हानं छको भसुका तया सखिम्हसिया ख्वाः स्वया धाल, 'सखि, उकिं आः भो सकनें महाराजयाथाय् वने नु। अन जि थःगु खं बिन्ति याये।'

अले धात्थें सत्यवती महारानी थः सखिपिं नापं जुजुयाथाय् वन। वना बिन्ति यात, 'भो महाराज, भो स्वामी! कुमारपिं स्वम्ह वन-विहारे वंपिं आः तकं लिहाँ मवःनी। जि हानं थौं द्यना च्वनाबले गबलें हे म्हगसे मम्हंनिगु कथं म्हगसे म्हना च्वन। जिगु दुरुपा निप्पां कुतुं वन, म्हुतुइ च्वंगु वा फुक्कं हाया वन, छें लहिना तयापिं स्वम्ह बखुँत पाखा सोथे म्हिता च्वनं छम्ह

मतांचा वया छम्ह बखु दाया थन, हानं जिगु शरीरे मुलु सूथें वेदना जुल धका जि म्हगसे म्हना च्वन। हानं महाराज, थौंया हे दिने भूकम्प नं जुल। जिगु मने ला शंका जुल। थ्व स्वप्नया फल छु जुइगु खः जित कना बिज्याःसा जिगु मन शान्त जुइ।'

महारानी सत्यवतीं थथे बिन्ति याःगुलि जुजु महारथया मने नं सुख मदया वन। हानं महारानीयात अथे लिसः बी थथे लिसः बी मदया ज्योतिष पण्डितपिं सःतिके छ्वत।

ज्योतिष पण्डितपिं वयेवं जुजुं महारानीया म्हगसे म्हगु व जूगु खँ फुकं कना थुकिया फल छु जुइ धका न्यन। ज्योतिषपिसं नं बांलाक विचाः याना ल्याः याना स्वये धुंका जुजुयात बिन्तियात, 'भो महाराज, थ्वया लक्षण ला भि खने मदु। शोक फये मालीगु भय दु।'

ज्योतिषया पाखें नं थुजागु भविष्यवाणी न्यंकूसेंलि महाराज व महारानी निम्हसियां मन अने अनेगु कथं संदेह जुया थःथःगु नुगले आपालं खँ ल्हात। हान बारंबार मसुका तया च्वन।

थुकथं मने भय व सन्ताप जुइका च्वना च्वंम्ह रानीयात हानं छम्ह सखि ब्वां वया पिने न्यना वःगु खँ बिन्ति यात, 'भो महारानी, थौं जि पिने वना वयाबले पिने प्रजापिनि खँ ल्हाना च्वगु दुःखया छता खँ न्यना वया। खःला मखुला जक जि मस्यु। पिने ख नि राजकुमारपिं स्वम्हं वन विहारे वंपि तन धाःगु न्यना।

थः सखि थथे जक छु बिन्ति याये सिधल महारानी सत्यवती मिखाय् ख्वबि जायक तया जुजु महारथयाथाय् थ्यंकः वन। मने

अनेक दु:ख जुइका च्वंम्ह महारथ महाराजयात हानं थथे धाल, 'भो महाराज, भो स्वमी, जि काय्‌पिं स्वम्हं वन विहारे वंपिं तन धा:गु न्यना । थ्व खँ खःगु खःला मखुगु खः । छल्पोल धा सा आनन्दं बिज्याना च्वन । धात्थेंया खँ छु खः कना बिज्याये माल ।'

रानीया खँ न्यना जुजु नं छकल सिमां कुतुं वःम्ह्थें जुल । अथे न थःम्ह रानीयात हथाय्‌ चाये मत्य, थथें सिपाही छ्वया लिःस कया बी धका धैर्य बिया थःथाय्‌ च्वंम्ह कोतवाल सःतल । कोतवाल वयेवं जुजुं तुरन्त राजकुमारपिनिगु खबर हयेगु निंति सिपाही छ्वयेगु हुकुम जुल ।'

रानी धा.सा हानं जुजुया ख्वा: स्वया ख्वख्वं बिन्ति यात 'महाराज, जि मचातयेत अबश्य नं छुं जुल । जि थौं म्हगसे नं अजागु मभिगु खना । आह, भिगु फल ला धात्थें थ्व म्हगसे म्हंगुलि क्यनी मखुत । जि अजागु मती तये हे मफुगु खँ धात्थें जुया वसा महाराज, व जि गथे जक सह यायेगु ? थ्व हे शोक व चिन्ता धात्थें धात्थें नं जिगु प्राण वनीगु जुल ।'

रानीयागु थुजागु विलाप पूर्ण खँ न्यना जुजु महारथं छुं हे लिस: बी मफया त्वल्हँ जक स्वया च्वन । रानीया विरह स्वयां स्वये मफया गुलि सखिंपिं अनसं च्वना ख्वल. गुलि गन वना ख्वःवन । महारानी ख्वयाव च्वंगु स्वये मफया थ.गु दुःख चोका जुजु हानं महारानीयात धाल, भो प्रिय, आमथे छाय्‌ छ अधैर्य जुया ? थथें खबर ह हे हइ ।'

महारानीयात थथे धैर्य बी धुंका थःगु मनं नं सह यायेे मफुसेंलि मंत्री सःता हानं आज्ञा जुल, 'मंत्री, थयें वनान्तरे वना राज-

कुमारपिं स्वग्हं व्वना हति।'

मंत्री जुजुया आज्ञा शिरोपर याना आपालं शैन्य सिपाही व प्रजापि मुंका वनान्तर पाखे स्वया वन।

राजकुमार माले धका वंपि मंत्री प्रमुख शैन्य सिपाहीतयेसं गंधमान पवते हे न्हापा वना लिहाँ वया च्वंपि शैन्य सिपाहीत म्ह राजकुमारपिं निम्ह नाप लात। अन नं न्हापा वना वःपिसं लिपा वःपित महासत्वं ला–हि दान याःगु खँ कनेवं कं लिसे कंपि व न्यं लिसे न्यंपि स्वल।

अनंलि हानं कथनं धैर्य याना सकलें हानं लायकू पाखे स्वया वल।

थुखे महारानी जक याकनं समाचार सीकेगुली मन हथाय् चायेका च्वन। पलख पीगु नं दँ पीथें जुया अधैर्य जुया महारानी थ हें लायकुली तले वना स्वया च्वन।

उखें छ्यों ववछुका दुःखी जुया सकलें वया च्वंगु महारानी सत्यवतीं स्वया च्वने हे मफुत। ब्वां ववहाँ वया जुजु महारथया न्ह्योने थ्यनेवं भाराक गोतू वन। अले मूर्छा जूम्ह रानीयात लखं हाहा याना मूर्छा ब्यंका बीवं महारानीं ख्वख्व थःगु नुगः पाय् थम्हं दाया 'हाय पुता जि कार्यपि' धका जक हाला च्वन।

थःम्ह महारानीया थुजागु विरह खना जुजुया मनं नं सह याये मफया स्वयं थः हे धात्थेंगु खँ सीकेत लायकुलि पिहाँ बिज्यात। पिने राजकुमारपिं नापं लिहाँ वया च्वंपि प्रजापि नाप लायेवं धात्थेंगु खँ सीकेत जुजुं न्यन नं प्रजापिसं व धाये थ्व

धाये मसिया राजकुमारपिं लें बिज्याना च्वंगु दु धका जक बिन्ति यात ।

पलख लिपा राजकुमारपिं नं तापाकं निसें वःगु खने दत । तर राजकुमारपिं निम्हं ख्वख्वं ख्वये मफयेका थः अन थ्यं थन थ्यं धयागु स्मेतं होश याये मफयेका दुःखया वेदनां तःस्वाना च्वने स्मेतं मफयेका मंत्रीपिनि म्हे भोसुना वया च्वगु खः । थुकथं ववं जुजु महारथया न्ह्योने थ्यनेव अबुया ख्वाः खनेवं छकः हानं भूमी भोसुना व्हाँय् व्हाँय् ख्वल । महारथ महाराज छम्ह राजकुमार मखना न्ह्याक्क थःगु नुगले दुःख जूसां धैर्य तया वने जूगु खं कं धका धाल न निम्ह राजकुमारपिसं नं ख्व जक ख्वया छुं हे कने मफु । सकल शैन्य सिपाही प्रजापिसं नं जुजु व राजकुमारपिनिगु दुःख स्वये मफया गुलि अनस फेतुत, गुलि लिफः स्वया ख्वबि हुया च्वन, गुलि गुलि ख्वया ख्वया गोगो तू वन ।

थुजागु दु.खया समये महासत्व राजकुमारया मुकूट सहित तिसा वसः ज्वना वःम्ह छम्ह मन्त्रीं नं जुजुयात वसः लःल्हाना बी मफुत । अवःवतं जुजुयात धैर्यं बीत बिन्ति यात, 'भो महाराज, महासत्व राजकुमार गन नं मवं । थन हे दनि । भतिचा ख्वयेगु दिना बिज्यात धाःसा एकान्ते जि बिन्ति याये ।'

मंत्रीयागु थुजागु बिन्ति न्यना जुजु महारथं धाल, 'भो मंत्री, छ जित ह्यके म्वाः । बरु वनया बृत्तान्त फुक कने माल । थन जिम्ह निम्ह राजकुमार जक ब्वना छिपिं छाय् वया च्वना ? महासत्व राजकुमार ग्व ? छु छिमिसं वयात जंगले लुइके हे मफुत ला ? अथवा वनजन्तु जकं महासत्व राजकुमारयात छु

यात ? जित याकनं जूगु खँ ब्याक्कं कने माल।'

जुजुया थुगु आज्ञा न्यनालि अले उम्ह मंत्रीं बिस्तारं बिन्ति यात, 'भो महाराज, दुःख ला तसकं हे दुःखया खँ जि छल्पोलयात बिन्ति याये माल। तर अथे नं राजकुमारया प्राण विनाश कारणे वंगु मखु। राजकुमारपिं स्वम्हं वने दुने चाह्यू वंबले छगू तःधंगु ज्वले छम्ह धुँया मचा बुया शरीर अत्यन्त दूर्बल जुया च्वंगु खः। नये पित्यागुया कारण थःम्हं बुयेकापिं मस्त हे नं नयेथें याना च्वंगु खः। थ्व खना भी राजकुमारया नुगले करूणां जाया वल। अले दाजुपिं नापं थुखे वये धुंका नं हानं अन छता वस्तू काये लोमन धका धया थः याकःचा लिहाँ वन। अन महासत्व राजकुमार उम्ह मांधुँ सहित मचापिं न्याम्ह धुँया प्राण रक्षार्थ थःगु ला–हि दान यात। उकिं भो महाराज, जि अज्ञानीया विचारं स्वये ला भी राजकुमारं भीत ज्ञान बियेत दान याना बिज्यागु खः। छल्पोल निम्ह राजकुमार पिनिगु स्वाः स्वया धैर्य याना बिज्याये माल।

थथे मंत्रीं महासत्व राजकुमारया बयान याना हे च्वन तिनि महारथ महाराज अनस हा चाना त.गु सिमा गोतुलीथें गोतुला मूर्छा जुया वन। अले मंत्री आदि सकसिनं स्व.उँसे च्वंगु लः हा हा याना लः त्वका तुरन्त जुजुयात चेतना दयेका बिल। हानं नाना प्रकारं धैर्य बिया बिन्ति यात, 'भो महाराज, छल्पोलं हे आमथे विरह यायेव महारानी व राजकुमारपिन्त सुनां धैर्य याकीगु? महासत्व राजकुमारं ला परप्राण रक्षा याना बिज्यात आः हानं निम्ह राजकुमारपित गुलि जक दुःख मन जुइका तयेगु?" थथे नाना प्रकारं बिन्ति यायेवं जुजुया मने खः धयाथें

च्वन। दुपिं निम्ह राजकुमारपिं नं किजाया शोके ख्वख्वं वनं थन थ्यंक व:बले तकं गुजागु जुइ धुंकल, हानं थुपिं न्ह्योने जि ख्वया च्वनेव ला थुपिं नं ख्वख्वं हे विनाश कारणे फुना वनी। थथे विचा: याना निम्ह राजकुमारपिन्त नं धैर्य बिया थ:गु लाय्कुली दुहाँ वल।

महारथ महाराज प्रमुख राजकुमार, मंत्री, शैन्य सिपाही फुक्कं लाय्कुली दुने थ्यका निम्ह राजकुमारपिं सरासर थ:मां सत्यवती महारानीयाथाय् दर्शन यायेत वन। महारानी अन्तपुरे दुने व:पिं महाप्रसाद व महादेव निम्ह राजकुमार जक खनेव मचा तंम्ह किसिथें हाला नाना प्रकार विलाप यात। महारानी सत्यवती थथे ख्व:गु खनेव राजकुमारपिसं नं सह याये मफया हानं थ:पिं नं मां नाप तुं च्वना न्ह्यांय्न्ह्यांय् ख्वल।

थथे सकलें ख्वया च्वगु खना पण्डित पुरोहितपिसं महारानी-यात अनेक किसिमं धैर्य याना बोध यायां बिन्ति यात, 'भो महारानी, छलपोलं अथे विलाप यायेत थन गथे जुइगु छक: नं ला विचा: याना बिज्यायेमा:। छलपोल ख्व:गुलि धैर्ययाना वये धुंकूपिं राजकुमारपिं हानं अधैर्य जुया वन। स्वया बिज्याहुँ, राजकुमारपिनि शरीर गथे जुइ धुंकल। महासत्व राजकुमारं तोता वन धयां हानं थुपिं निम्ह राजकुमारपिं नं छुं जूल कि गथे यायेगु ? उकिं भो महारानी, थम्हं नं धैर्य याना राजकुमार-पिन्त नं बोध याना बिज्याये माल।

पुरोहितपिनिगु थुजागु खँ न्यने धुंका धाथें ख: धाथें मती तया निम्ह राजकुमारपिन्त नं महारानी सत्यवतीं अत्यन्त माया याना ह्येकल।

पलख लिपा महारानी सत्यवतीं हानं तोसकं न्यन, 'बाबु,

महासत्वयागु खँ जित धैर्य तया कना हति।'

तर महासत्वयागु नां काये मात्रं हानं निम्ह राजकुमारपिनि मिखां ख्वबि अथे हे भय्भय् बिना पिहाँ वल, गथे द्यां तज्यायेत्र लिकुना च्वगु लः बाः वइगु खः।

थथे वनया खँ थथे अथे धका छुं धाये न्ह्यो हे मिखां ख्वबि ख्वःख्वः वयेकूगु खना रानीया नुगले तःसकं करुणा वना धाल, 'छाय् छिमिसं जित थथे विरह क्यना? धैर्य या। जिगु दुःखयात झन दुःख जुइक छिमिस जित ख्वया क्यना च्वने मत्य। विलाप जक याना छिमिगु शरीर हे गथे च्वने धुंकल स्व।'

थथे थ मामं आपालं माया याना धैर्य बिसेंलि राजकुमार-पिसं भति सह याये फत। अले वनया खँ बुलुं मांम्हेसित कन, 'छु याये मां, किजा महासत्वया नुगःया वयान याये धाःसा गथे जक याये। जिपि स्वम्हं न्हापां वने म्हिता च्वना। स्वां थ्वया, मोल्हुया नाना रस रंग यायां वने दुहाँ ववं दूर वनान्तरे जिपि लाः वन। थुखे मंत्री, शंन्य सिपाही खने मंत। इमित मामां वना च्वच्वं झझं जिपि दूर वनान्तरे लाःवन। उगु दूर वनान्तरे छगू तःधंगु ज्वः दुगु खः। अन ज्वले छम्ह धुंया नकतिनि मचाबुइका च्वंगु जुया च्वन। व सने स्वये हे मफया नये पित्याका च्वन। अबले महासत्वं जिके न्यन, थ्व धुंया आहार छु खः? छु याये, जि नं व थौं थथे याइ मताया। जि तःव्यंक हे सिह, धुं भालुतये आहार ला बिना मेगु छुं जुइ मखु धका धया। अले लिपा वया नुगः मछिकूथें च्वना जिपि स्वम्हं अनं लिहाँ वयेत स्वया। व नं जिपि नाप नाप हे वल। तर ले वव अक्समात् 'धाः जि मांयात धका हना तयागु स्वांमाः कया हये ल्वःमन, दाजुपि वना च्वं, जि ब्वां वना स्वांमाः कया हये, धका धया व हानं लिहाँ वने त्यन।

जि न खः धका च्वना । छु याये मां जि हे अबले मूर्ख जुया वयात लित छ्वया । नत्र महासत्व अथे गन याये फइगु तर जि अबले थुजागु मती हे मलू । लिपा लिहाँ वना स्वांमाः का:दम्ह गवेत नं मत्रसेलि तिनि मने शका वन । अले जिपि निम्हं हान लिहाँ वना स्वयावले ला अन धुँ व धुँया मचात मदया च्वन । वयागु वसः तिसा सिमाय् खाया तल, क्वे व सँ चिचंत्रा दना च्वन, उखें थुखे हि खने दया च्वन ।'

थथे महासत्वया करुणाया बयान या.गु न्यना महाराज व महारानी प्रभृति फुक्क प्रजापि आश्चर्य चाया महासत्वया करुणाय् धन्य धन्य महासत्व राजकुमार धका धाधां शोक यात । थुजागु शोकया समये राज पुरोहितपिसं नाना शास्त्रादिया महिमा कना संसारया अनित्यताया उपदेश बिया सकसितं धैर्य बिया च्वन ।'

छु समय लिपा महारथ महाराजया मती वन, इजाम्ह करु- णावान राजकुमारया अस्ति अथें जंगले वांछ्वया तयेला योग्य मजू । उकि आचार्य पुरोहितपिके सल्ला कया अस्ति प्रतिस्थापित यायेत सुवर्णया चैत्य छगः दयेका छन्हुया दिने नाना मंगल वाद्य थाका फुक प्रजापि स्मेत ब्वना गंधमान पर्वते बिज्यात ।

गंधमान पर्वते वव व हे महासत्व राजकुमार प्राणत्याग यागु बनान्तरे लाःगु ज्वले थ्यनेत्र महाराज महारथ व महारानी सत्य- वतीं स्वल गनं सँ व क्वे लाना च्वंगु, हि-हा किना च्वंगु, गन महासत्व पर्वत कुतु वःगु चि आदि खनेव हान सह याये मफया वन हे थ्वक्क बिलाप यात । मती मती थथि जाःगु वने वया गथे दुःख सिया प्राण तोतलथें जक वना गुलि धैर्य बिल न धैर्य याये मफया हानं छको मूर्छा जुया वन ।

महारानी थथे मूर्छा जुयेवं पुरोहित[illegible] ख्वाउँ लखं म्हे हा हा याना लः त्वंका मूर्छा फ्यना बिल । हानं जुजुयात बिन्ति

यात, 'भो महाराज, थथे जक विलाप यानां गथे याये मा:गु उ
याये सिधइ। याकनं अस्ति मुंका सुवर्ण चैत्य तोपुया मा गु प्र
स्थाया पुण्य याये माल।'

अले जुजु महारथं थ.गु मनयात थ:म्हं हे धैर्य बिया अ
दक्क मुंका अष्ट धातु नवरत्न चतुपस्ति विहितया सुवर्णया चै
तोपुल थथे चैत्यं अस्ति तोपुइ धुंका धोज पताका ब्वयेका
थासे महासत्व प्राण त्याग यागु ख: अन हे मा:गु विधि विध
याना चैत्य स्थापना यात।

थुगु प्रकारं चैत्यया प्रतिस्थापना सियये धुंका थुगु चैत्यय
'नमो बुद्धाय' चैत्य धका नामकरण नं यात।

थुगु प्रकारं थ:गु नुग:चु सिवे न य.म्ह काय् परप्राणीया उद्ध
यायेत महात्याग याना वंगु दु ख व पुण्यया सस्मरणे चैत्य स्थाप
यायेगु पुण्यकार्य यात। अनलि थत: थ.त थम्ह थम्हं बोध या
जुजु, महारथ महारानी सत्यवती, राजकुमार महाप्रमाद व मह
देव सहित मंत्री शैन्य सिपाही प्रजाजन सकलें नाप थगु दे
गंधवती पुरे लिहाँ वल। हानं थ: काय्या नामं माक्क दान पु
यौना थ:गु दु:ख सह यायां कालान्तरे सकलें थ.थ:गु कर्म अनुस
सुगति सद्गति वास का वन।

भगवान बुद्धं थथे महासत्व राजकुमारया जीवनं दानप
मत्थ पारमिता पुरे या:गु महासत्व राजकुमारयागु जीवन चय
कना बिज्याये धुंका आनन्दयात सम्बोधन याना आज्ञा जु
बिज्यात, 'भो आनन्द, अवलेया महासत्व राजकुमार जुया चवं
मेपि सु मखु जि हे ख:।'

श्रामणेर सुदर्शनया सफूत

धार्मिक-साहित्य

१) भारते बुद्ध धर्मया उत्थान व पतन (अनु०)
२) अमृतमय मौन
३) बौद्धधर्म हे मानवधर्म (अनु०)
४) महामंगल
५) महासत्व जातक

नाट्य-साहित्य

१) अम्बपाली
२) राष्ट्रपाल
३) जुजु जयप्रकाश-प्रेसे
४) भूल
५) सिद्धार्थ
६) विश्वासघात
७) पटाचारा
८) बिम्बिसार
९) प्रतिशोध
१०) आशंका
११) समाधान
१२) विजय

(४–१२) } प्रकाशनया लँ

मुद्रक:— सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेस, नकबहील, यल ।